

Toelichting vergunningaanvraag herinrichting Elzetergrub Mechelen

Titel: Toelichting vergunningaanvraag herinrichting Elzetergrub
Mechelen

Status: Definitief

In opdracht van:

ARK Natuurontwikkeling
Molenveldlaan 43
6523 RJ Nijmegen
info@ark.eu

Contactpersoon:

Opgesteld door

OmniVerde BV
Kortestraat 20
6101 HC Echt
info@omniverde.nl

Samenstelling

Datum:

1-8-2022

Plaats:

Echt

Afbeelding omslag: *Zicht op de waterloop Elzetergrub, die momenteel een negatieve invloed heeft op de naastgelegen vochtige hooilanden. De momenteel smalle, rechte sloot is diep ingesneden in het maaveld en onttrekt kwelwater van het bijzondere natuurgrasland. (Foto:*

Toelichting

Algemeen

ARK Natuurontwikkeling voert in het kader van project “POP3 water” maatregelen uit met als doel om enerzijds de kans op wateroverlast en watertekort ten gevolge van klimaatverandering te verkleinen en anderzijds een positieve impuls te geven aan natuur en landschap in het Geuldal en de zijdalen. Het betreft dan ook een klimaatadaptatieproject. De maatregelen bestaan onder meer uit het verwijderen van drainages in natuurgebieden (voormalig landbouw), aanplant van nieuwe bossen en struwelen en het herstellen van graften. Verder wordt ook afstromend water en piekafvoeren van beken afgeremd door watergangen en stroombanen natuurlijker in te richten. In plaats van rechte waterlopen die het water zo snel mogelijk afvoeren is het juist wenselijk om water langer vast te houden via natuurlijke, meanderende beken en moeraszones. Zodoende kan water geleidelijker over een bredere oppervlakte over het maaiveld afstromen en deels op natuurlijke wijze infiltreren in de bodem. Dit draagt niet alleen bij om wateroverlast tijdens piekafvoeren te voorkomen maar helpt ook om in droge periodes de bodem langer nat te houden wat de natuur ten goede komt. Met name de bijzondere natuur in het Geuldal is gebaat bij natte bron- en moeraszones waar kwel optreedt. Deze gebieden zijn ecologisch zeer waardevol en zijn rijk aan allerlei zeldzame en beschermde soorten flora en fauna.

Ten oosten van Mechelen ligt een deelgebied van het Natura2000-gebied Geuldal. De Mechelderbeek stroomt hier door het dal voordat het ten westen van Mechelen uitmondt in de Geul. Het gebied kenmerkt zich met bijzondere vochtige hooilanden en bronbosjes met een rijke verscheidenheid aan flora en fauna. Diverse kleine zijbeekjes komen op hun beurt weer uit in de Mechelderbeek. De Elzetergrub is een van die kleine zijbeekjes. Deze niet altijd watervoerende loop stroomt ten zuidoosten van Mechelen door agrarisch gebied voordat het via een diepe rechte sloot dwars door de vochtige hooilanden op het terrein van Natuurmonumenten uitmondt in de Mechelderbeek. De laatste 100 meter van de beek ligt op eigendom van Natuurmonumenten, waarvan zo’n 60 meter gelegen is te midden van de vochtige hooilanden. Vochtige hooilanden zijn schaars in Nederland en herbergen een grote verscheidenheid aan flora en fauna. De hooilanden zijn echter zeer gevoelig voor verdroging ten gevolge van klimaatverandering. In beekdalen is het herstel van de oorspronkelijke invloed van grondwater of kwel de beste manier om verdroogde vochtige hooilanden te herstellen. Meestal is het dempen van sloten en het opzetten van het beekpeil, toereikend om de invloed van het grondwater en kwel te verbeteren. ARK Natuurontwikkeling en Vereniging Natuurmonumenten hebben hun handen ineen geslagen om de natuurgebieden te vernatten en daarmee de biodiversiteit te versterken en wateroverlast of droogte te verminderen.

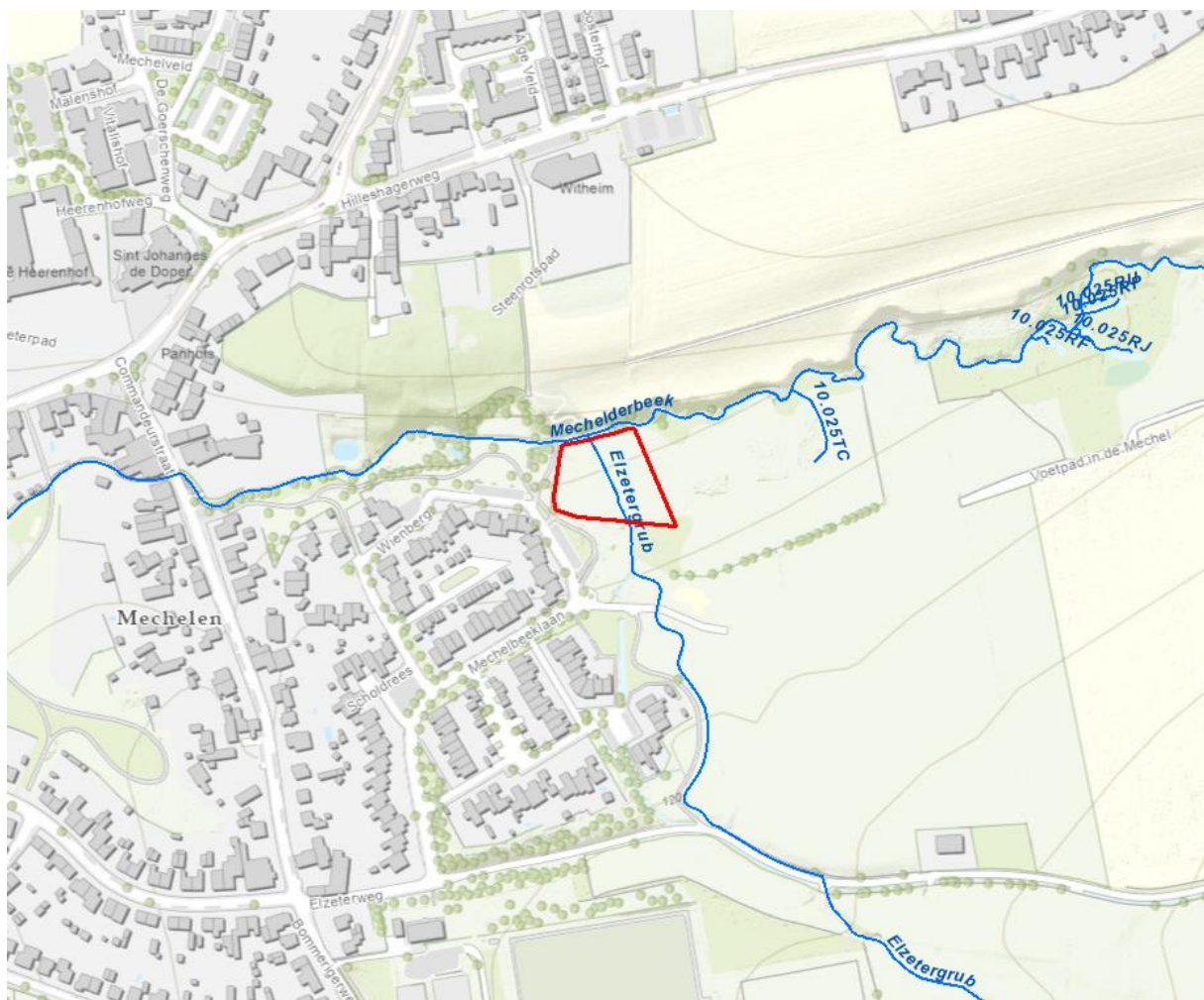
Hoewel de loop van de Elzetergrub binnen het plangebied slechts enkele tientallen centimeters breed is, is de bedding vrij breed (tot wel 3.5 meter) en ligt de waterbodem lokaal wel meer dan een meter onder het maaiveld van de omliggende vochtige hooilanden. De sloot heeft daardoor een sterk verdrogende werking op het grondwater en kwelstromen in de directe omgeving. Tijdens piekafvoeren stroomt het water van de Elzetergrub versneld richting de Mechelderbeek waardoor het bij hevige regenval bijdraagt aan wateroverlast in het Geuldalsysteem.

Door het beekje op het eigendom van Natuurmonumenten te dempen en het aangrenzende maaiveld zeer minimaal te herprofilen, kan het water van de Elzetergrub zelf zijn weg zoeken in dit natuurgrasland waarbij het deels kan infiltreren in de bodem voordat het de Mechelderbeek bereikt. Bij hevige regenval wordt het afstromende water afgeremd. De uit te voeren maatregelen hebben dus een ecologische meerwaarde en dragen bij aan het beperken van wateroverlast.

Na de maatregelen kan het plangebied zich verder ontwikkelen tot vochtig hooiland. Zo wordt ook een substantiële bijdrage geleverd aan de doelstelling vanuit het Provinciaal Natuurbeheerplan. Er wordt gewerkt aan een gesloten grondbalans. Voor het dempen van de beekloop is circa 150 m³ grond nodig dat gewonnen wordt uit het hoger gelegen maaiveld aan beide oevers. De werkzaamheden vinden plaats onder ecologische begeleiding.

De locatie van het plangebied betreft kadastrale kavel WTM00 M 384 en een gedeelte van WTM00 M 385 en is in eigendom van Natuurmonumenten. De beek is in eigendom van Waterschap Limburg en is gelegen op een gedeelte van kadastrale kavel WTM00 M 379. Waterschap Limburg is op de hoogte van de werkzaamheden en heeft zijn akkoord gegeven. De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt circa 2000m².

In de bijlagen zijn de kaarten weergegeven van het plangebied met de detaillering van de werkzaamheden.

Afbeelding 1: Locatie plangebied (rode omlijning).

De werkzaamheden worden uitgevoerd in een gebied met een middelhoge archeologische verwachtingswaarde. De graafwerkzaamheden worden niet dieper dan 0,30m beneden maaiveld uitgevoerd. Vanwege de beperkte maximale ontgravingsdiepte beneden maaiveld en de geringe oppervlakte dat er gegraven wordt, is er geen archeologisch vooronderzoek nodig.

Er zijn momenteel geen beschermde natuurwaarden aanwezig. Verder worden de werkzaamheden uitgevoerd buiten het broedseizoen (globale richtdatum 15 maart tot en met 15 juli) en zal er bij de uitvoering ook ecologische begeleiding door de toezichthouder van ARK worden uitgevoerd. Alle reeds aanwezige beplanting (enkele zwarte elzen) blijft behouden.

Om te bepalen of de stikstofdepositie t.b.v. het Natura 2000-gebied wordt overschreden dient een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd. De werkzaamheden dragen echter bij aan de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura2000-gebied. Daardoor geldt de vrijstelling van de AERIUS-berekening die per 1 juli 2021 van kracht is gegaan voor de aanlegfase. De gebruiksfase heeft dan ook geen effect op stikstofdepositie

Vanuit hydrologisch oogpunt zijn er geen nadelige effecten te verwachten aangezien aangrenzende percelen behoren tot natuurterreinen van Vereniging Natuurmonumenten waarbij vernatting juist wenselijk is. De ten zuiden gelegen terreinen van derden ondervinden geen nadelige effecten van de werkzaamheden aangezien deze fors hoger liggen en de situatie van de beek hier dan ook niet verandert. Daarnaast is de omvang van de beek zo beperkt dat enige vorm van opstuwning geen hinder veroorzaakt.

Het eindbeeld is een vochtig hooiland met drassige plekken en een oppervlakkig afstromende uitwaaiërend beekje. De maatregelen leiden tot een grote ecologische meerwaarde van het plangebied enerzijds en afremming van afstromend water anderzijds waardoor ook wordt bijgedragen aan het beperken van water- en modderoverlast benedenstrooms in het Geuldalsysteem. Zie afbeeldingen 4 tot en met 6 voor een referentiebeeld.

Zie de bijlagen voor:

- Kaart inrichtingsschets herprofilen Elzetergrub
- Overzichtskaart kadastrale percelen plangebied Elzetergrub
- Dwarsprofielen
- Volmacht ARK Natuurontwikkeling ten gunste van uitvoering werkzaamheden op eigendom van Vereniging Natuurmonumenten

Afbeelding 2: De Elzetergrub tussen de vochtige hooilanden met de Mechelerbeek ter hoogte van de bomen. Door de vegetatie is de insnijding niet te zien. (Foto:)

Afbeelding 3: De Elzetergrub tussen de vochtige hooilanden met de Mechelerbeek ter hoogte van de bomen. (Foto:)

Afbeelding 4: Referentiebeeld voor de Elzetergrub in het plangebied. Een oppervlakkig afstromende beekloop dat deels kan infiltreren in de bodem. (Foto

Afbeelding 5: Referentiebeeld voor de Elzetergrub in het plangebied. (Foto

Afbeelding 6: Kwel in de toekomstige moerassige zone in het plangebied. (Foto)